

A photograph of a calm lake or bay on a misty day. The water is still, reflecting the overcast sky. In the foreground, several dark, smooth rocks are scattered across the water's surface. On the right side, the dark silhouettes of trees and bushes are visible, framing the scene. The overall atmosphere is quiet and serene.

Liikunnanopettajakoulutuksen kuusi vuosikymmentä

Liikuntatieteen päivät 6.9.2023
Jukka Lahti

Ovi raottuu Jyväskylälle

- Toisen maailmansodan jälkeen Helsingin voimistelunopettajakoulutukseen kohdistettiin yhä enemmän kritiikkiä
- Arvo Seppälän tarkastuskertomus voimistelunopettajalaitoksesta (1951)
  - Opetusohjelma oli hyvin yksinkertainen ja tilat riittämättömät
  - Ei yhtenäistä, yhdessä pohdittua opetussuunnitelmaa

Koulutuksen siirtämisajatus kypsyy

- Helsingin yliopisto ei kehittänyt voimistelunopettajakoulutusta
- Eduskunnan ja presidentin aluepoliittiset tavoitteet, ”hajasijoituspolitiikka”
- Liikuntatieteellisen tutkimuksen tarve yhteiskunnassa
- Kysymys ”liikunnan professorista”

Liikunnanopettajakoulutuksen alkuvuodet Jyväskylässä

- Liikunnanopettajakoulutus alkoi Jyväskylässä vuonna 1963 *Jyväskylän Kasvatusopillisen korkeakoulun filosofisen tiedekunnan kasvatustieteellisen osaston erillisellä liikuntakasvatuksen opintosuunnalla*
- Alkuvuosien vaatimaton lähtö
- Liikunta-alalla avautui ensimmäistä kertaa mahdollisuus korkeampiin akateemisiin tutkintoihin
  - Liikuntakasvatuksen kandidaatti
- Vuonna 1968 yliopistoon perustettiin liikuntatieteellinen tiedekunta
- Tiedekunta rakentui liikunnanopettajakoulutuksen ympärille

- Uusi tiedekuntarakennus 1971
  - Kiertolaiselämän päätös
- Yli kymmenen vuotta Suomessa oli liikunnanopettajakoulutusta kahdessa eri oppilaitoksessa
- Helsingin yliopiston voimistelunopettajakoulutuksen, "Jumpan", virallinen lopettajaisjuhla vietettiin 10.3.1974.
- Kekkonen "Sporttipuheen" selkeä viesti

Liikunnanopettajakoulutuksen laajeneminen

77

Opiskelijamäärä

60

Koulutus alkaa
1963

Tiedekunta 1968
Liiteri

Tutkinnonuudistus
1978

Bolognan prosessi
2005
Pätko

Nykyhetki
LiikLo

Noin 4-5 työntekijää

Noin 36 työntekijää

Liikunnanopettajakoulutus nyt ja tulevaisuudessa

- Professoreiden eläköityminen -> 5 professoria jäänyt eläkkeelle viime vuosina
  - Koulutukset tarkasteleminen & kehittäminen
- LiikLo
  - Kehiteltiin opettajapulaan sekä nykyisen koululiikunnan tarpeisiin
- Strategiset linjaukset
  - Hallitusohjelma, liikuntapoliittinen selonteko
- Liikunnanopettajakoulutus & tulevaisuus
  - Kestävä kehitys
  - Ihmisten passivoituminen, fyysisen toimintakyvyn heikkeneminen
  - Koululiikunnan perustelu -> keskeinen oppimisen elementti

Liikunnanopettajakoulutuksen rituaalit

Perinteet ja ”rituaalit” yhteisön sosiaalisena ja jopa biologisena voimavarana (esim. Tonna ym. 2019; Rachel ym. 2016)

- Osakunnat 1960-luvulla
- Kastajaiset 1960-luvulta lähtien
- Tanssiaiset 1990->
- Liikunnan takki/verkkarit 1960-luvulta lähtien
- Variskukkulan karnevaalit, Huurresuunnistus, tenttibileet, Liikunnan kauneimmat joululaulut (2006->)....

Kuvat: Ilkka Keskinen

Ihmiset

- Koulutuksen luovat professorit, opettajat & tutkijat
- Koulutuksen taustatuki
  - Opintohallinto henkilökunta
  - Muut taustatukihenkilöt
    - AV-amanuenssi, varastomestari...

Lähteistöä

- Ilmanen, K. & Voutilainen, T. 1982. Jumpasta tiedekunnaksi. Suomalainen voimistelunopettajakoulutus 100 vuotta 1882–1982. Helsinki: Valtion painatuskeskus. KM 1952: 5. Korkeimman liikuntakasvatuksen uudelleen järjestämiseksi. KM 1956: 7. Korkeakoulukomitean mietintö. KM 1962: 36. Jyväskylän korkeakoulun liikuntakasvatuskomitean mietintö.
- Lahti, J. 2016. Jumpan jalanjäljiltä akateemiseen maisterintutkintoon. Jyväskylän yliopiston liikunnanopettajakoulutus vuosina 1963-2013. Studies in Sport, Physical Education and Health. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Rachel E. Watson-Jones and Cristine H. Legare. 2016. The Social Functions of Group Rituals. Current Directions in Psychological Science 25 (1), 42–46.
- Seppälä, A. 1951. Työntutkimukset Helsingin yliopiston Voimistelulaitoksessa 8.4.–26.5.1951.
- Tonna, M., Marchesia, C. & Parmigianic, S. 2019. The biological origins of rituals: An interdisciplinary perspective. Neuroscience & Biobehavioral Reviews 98, 95-106.

Haastattelut

- Heinilä, K. Emeritusprofessori, Jyväskylän yliopisto. 29.11.2005. Espoo.
- Herva, H. Liikuntatieteellisen tiedekunnan hallintopäällikkö, (entinen liikuntakasvatuksen laitoksen amanuenssi) Jyväskylän yliopisto. 13.5.2012. Jyväskylä.
- Jaakkola, T. Apulaisprofessori, Jyväskylän yliopisto. 24.8.2023.
- Kirjonen, J. Emeritusprofessori, Jyväskylän yliopisto. 19.11.2013. Helsinki.
- Sääkslahti, A. Apulaisprofessori, Jyväskylän yliopisto. 24.8.2023.
- Telama, R. Emeritusprofessori, Jyväskylän yliopisto. 24.11.2009. Jyväskylä.
- Vuolle, P. Emeritusprofessori Jyväskylän yliopisto. 23.5.2013. Jyväskylä.

Kiitokset tiedonmurusista myös; Lauri Laakso, Ilkka Keskinen, Teppo Kalaja, Anu Penttinen & Esa Nykänen

Kalevi Heinilä 1924-2022

Risto Telama 1936-2022

Heikki Herva 1963-2023

Kuva: Esa Nykänen

